

متن پرسش

با سلام: طاعات و عباداتتان قبول. استاد عزیز من کتابهایی از کتابهایتان را مطالعه کرده ام. سوالی داشتم و آن اینکه قرآن می فرماید آسمانها ابتدا به شکل دود بود، فرمودید به معنی بی شکل بودن است، صحیح؛ آیا این به شکل دود بودن در ابتدا، برای همین آسمان مادی هم صدق می کند؟ و دوم اینکه آسمان باطن و معنی به شکل دود و بی شکل بود، بی شکل بودن آسمان معنی به چه معناست؟ آیا به معنی تعیین نداشتن و یکی بودن صفات و اسماء است و جدا جدا نبودنشان است، یعنی مثلاً صفت کریم و عظیم هنوز تعیین نگرفته اند و واحدند؟ لطفاً به کم توضیح دهید. ممنون

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ظاهراً آیه‌ی مذکور نظر به دخان بودن ماده‌ی اولیه‌ی عالم ماده دارد و حقیقتاً چیزی بوده که اطلاق دود بر آن صدق می‌کرده است و امروز نیز یکی از نظریه‌های مربوط به ماده‌ی اولیه‌ی جهان همین موضوع را تصدیق می‌کند. بنابراین نمی‌توان موضوع را به عالم معنا سرایت داد و معنای آسمان در آیه‌ی ۱۱ سوره‌ی فصلت می‌تواند آسمان همین زمین باشد که از عالم ماده بودن خارج نیست. موفق باشید